

ТЕСТ

Nº 1

Димитър Талев, „Железният светилник“, езикови въпроси

1. В кой ред има правописна грешка?

- А) пъдар, къпина, мокър
- Б) емайлиран, калайдисан, героичен
- В) безобразие, предсказание, срутване
- Г) параграф, лафка, пантофка

2. В кой ред има правописна грешка?

- А) абстракция, изпарения, овчар
- Б) поскръцвам, разбърквам, върховен
- В) вестник, врабче, тевтер
- Г) сфинкс, габровка, отговарям

3. В кое от изреченията е допусната правописна грешка?

- А) Туристите погледнаха нагоре към огрения от слънцето връх.
- Б) Върнаха ни писменните работи с рецензии към всеки текст.
- В) По времето на Ренесанса човекът става център на света.
- Г) На трапезата най-весело от всички се смееше зетят.

4. В кое от изреченията НЕ е допусната правописна грешка?

- А) Новите уреди имаха посочен контролно-изпитателен срок на действие.
- Б) Много кораби се водят изчезнали в района на бермудския триъгълник.
- В) Днес зеленчуците на пазаря са с по-ниски цени заради падналия дъжд.
- Г) Трудно е да научиш италиански език със самоучител само за един месец.

5. В кое изречение е допусната правописна грешка?

- А) Граждани звъняха непрекъснато в Агенцията по безопасност на храните.
- Б) През първия срок ще изучаваме най-дълго Вазовите произведения.
- В) Минаващата през локвата кола ме изпръска от горе додолу с вода.
- Г) Есента обагри листата на дърветата с тъмночервени и златисти цветове.

6. В коя от посочените думи е допусната граматична грешка?

Петима млади кадети (А) бързаха да заемат мястото си сред стотиците войници (Б), изпълнили площада. В множеството се виждаха няколко пъстри букети (В) и десетки балони (Г).

7. В кое изречение е допусната граматична грешка?

- А) Пред строя бяха останали да стоят най-младият и най-старият моряк.
- Б) Тичайки по пътеката, маратонката ми се развърза и ме спъна.
- В) Автобусът паркира близо до сградата на Министерския съвет.
- Г) Най-близкият ми приятел се оказа и най-бързият спортист в класа.

8. В кое изречение НЕ е допусната граматична грешка?

- А) В средата на стадиона застанаха капитаните на българския и на гръцкия отбор.
- Б) Момчетата имаха намерение да се отдадат и да изпълнят дълга си към групата.
- В) На сутринта настроението ми рязко се влоши заради мъгливия и сивия ден.
- Г) Винаги, когато можеме, отиваме в близката градина за дълга разходка.

9. Препишете текста, като редактирате допуснатите 8 грешки – правописни, пунктуационни и граматични.

Когато корена боледува, дървото линее не расте, не се развива. Така е в природата, така е при човекът. Човекът е дървото, корените са неговите претци. Не случайно думата родина произхожда от род, това, което ти е дало живот, и е дома ти на земята. За това и връзката с мястото, от което сме тръгнали по света, е толкова силна.

10. Прочетете текста и предайте съдържанието му в ^{конспект} ~~резюме~~.

Васил Левски е наследник и представител на стари карловски родове: Караиванови по майчина и Кунчеви по бащина линия. Сред предците на Апостола са много горди и непокорни българи – Драгой, Видул, Кръстил, Върли Гюро, Иван Тахчиев, Генчо, Васил Караиванов.

Дядото на Левски по бащина линия Кунчо, който е бил бояджия, има пет, а по други сведения седем деца, които оставят многобройно потомство. За родствениците на Васил Левски по майчина линия има повече сведения. За основател на рода се приема Кара Иван Тахчиев, по занятие майстор на чешми и калдъръми. Дядото на Апостола Васил Караиванов отглежда осем деца – четирима синове и четири дъщери, между които е и майката на Левски – Гина.

И двамата братя на Апостола са свободолюбиви и непокорни като него и споделят несретния живот на българските хъшове. Христо учи абаджийство, работи в хана на вуйчо си Генчо Караиванов и като панталонджия в Пловдив. Там се сближава с Христо Иванов Големия. Емигрира в Румъния, а после в Сърбия. Не е приет във Втората българска легия по здравословни причини. Работи като абаджия и издържа брат си Васил при тежкото му боледуване. След разпускането на легията отново се отправя за Румъния. Близък приятел е с Христо Ботев, когото свързва с брат си Васил Левски. Покошен е от туберкулоза. Умира ненавършил 30 години на 9 април 1870 год. в Букурещ. По-малкият брат, Петър, буен и непокорен, е готов да жертва живота си за освобождението на поробения народ. Доброволец в четата на Христо Ботев, заловен след разгрома ѝ, той успява да избяга по пътя към конака в София. По-късно постъпва в редиците на българското опълчение. При боевете на Шипка е тежко ранен. Лекуват го в Търново и Харков. Умира от туберкулоза в родния си град през 1881г., три години след като се завръща в освободеното отечество. Заради голямата му прилика с брат му Васил го наричат Петър Левски.

- 11. Обяснете със свои думи функцията на двете запетайи в посоченото изречение:**
Доброволец в четата на Христо Ботев, заловен след разгрома ѝ, той успява да избяга по пътя към конака в София.
- 12. Разделете текста на три смислови части и формулирайте темите на всяка една от тях.**
 1.
 2.
 3.
- 13. В кое от посочените пространства се развива основното действие в романа „Железният светилник“?**
 А) град Преспа Б) село Гранче В) полето Г) кръчмата
- 14. Кой герой НЕ е от романа „Железният светилник“?**
 А) Стоян Глаушев В) Методи Андонов
 Б) хаджи Серафим Г) Климент Бенков
- 15. Коя опозиция НЕ е характерна за романа „Железният светилник“?**
 А) личност – народ В) красиво – грозно
 Б) мрак – светлина Г) родно – чуждо
- 16. Кое твърдение е вярно?**
 А) Българската литература след Втората световна война загърбва историческата тема.
 Б) Творчеството на Димитър Талев показва разпадащия се патриархален бит на българина.
 В) „Железният светилник“ е първият роман от поредицата за рода Глаушеви.
 Г) В средата на XX век творците отразяват индивидуалните човешки пориви.
- 17. Коя от особеностите НЕ се отнася за времето в романа „Железният светилник“?**
 А) Измерва се със случващото се в семейството.
 Б) Епидемиите нарушават спокойното му протичане.
 В) Тече бавно и равномерно като спокойна река.
 Г) Динамично е и се свързва с историческите събития.

Прочетете откъса от романа на Димитър Талев „Железният светилник“ и отговорете на въпроси от 18. до 24. включително.

Времето минаваше незабелязано над Преспа – дни, месеци, години се излизваха неусетно, единият досъщ подобен на другия, в труд и всекидневни грижи, във всекидневните, винаги едни и същи нужди в простия живот на тия люде. Някъде бяха станали революции, съдбоносни преврати, свободният човешки дух отбелязваше епохални завоевания, свободните народи по света се вълнуваха, въодушевени от смели идеали, воюваха храбро за все повече щастие, а тук, в тоя загубен, забравен кът на мрачното царство на султаните, едвам достигаше далечният, замиращ отзвук на отминаващите събития като вълна, която тихо приплисва пустия бряг, тласната от последния порив на стихваща буря по ширните далечини на морето. Заглъхнаха и последните ехте-

жи на оръдията около далечния Севастопол, повехнаха и надеждите на поробените. Минаха две, три, четири години, не се случи нищо изключително в Преспа. Дори и за новата църква едвам-едвам ще се заговори и все по-рядко – години бяха минали в напразни очаквания.

Спокойно, неусетно протекоха тия години и за семейството на Стояна Глаушев. Децата растяха и възмъжаваха, работата в работилницата на Стояна не спираше. Лазар, по-малкият син, ходи да се учи още две години в Охрид и беше сега най-ученият младеж в Преспа, но не беше отвикнал да чука в дюкяна на баща си. Живееха и се трудеха Глаушеви, всеки на определено място и по установен от векове ред. Бащата печелеше хляба, майката се грижеше за къщата, момчетата помагаша на бащата, момичетата – на майката. Всяко нещо идваше на своето си време, както се знаеше от бащи и деди – спокойно, без изненади, по запомнена или усвоена привычка.

.....

Високият железен светилник беше сложен долу, пред огнището. Наоколо бяха насядали с подвити нозе Султана и трите ѝ щерки – по-големите, Манда и Нона, и най-малката, Катерина. Те и четирите плетяха и шиеха безшумно, мълчаливи, усърдни, само Катерина от време на време подигаше глава и въртеше очи на всички страни. Близу до светилника седеше Лазар. Той четеше малка, но дебела книга с корави листове и дървена подвързия с пиринчени закопчалки. Както държеше книгата далеко от очите си, осветен от яркото пламъче на светилника и цял вдаден в четенето – в позата му, в израза на лицето му се долавяше тържественост. Четенето на книгата беше свещенодействие, всички наоколо пазеха тишина и като да очакваха нещо важно и желано. Встрани от другите седеше Кочо, по-старият син, и при оскъдната светлина, която проникваше до него на бледи петна, дялкаше и изглаждаше с остро ножче къс дърво, като се пазеше и той да не шуми.

18. Кое твърдение е вярно според текста?

- А) В семейството на Стоян и Султана четенето е нещо обикновено.
- Б) Животът в Преспа тече монотонно и еднообразно.
- В) Събитията извън Преспа дават надежда на хората за свобода.
- Г) Редът в семейството на Глаушеви бързо се променя.

19. Кое твърдение НЕ е вярно за текста?

- А) Дава представа за начина, по който протича животът в Преспа.
- Б) Внушава представа за живота на едно сплотено семейство.
- В) Загатва бунтарството, заложено у децата на Султана.
- Г) Разкрива историческия контекст на случващото се в романа.

20. Коя от посочените характеристики в текста НЕ се отнася за Лазар?

- А) Върши си работата усърдно.
- Б) Отдаден на четенето.
- В) Съсредоточен в заниманието си.
- Г) Любознателен е.

21. Кое твърдение е вярно за образа на железния светилник в текста?

- А) Метафорично показва изминаващото време.
- Б) Внушава представа за нещо остаряло и ненужно.
- В) Символ е на сплотеността на семейството.
- Г) Бледата му светлина показва страха от поробителя.

22. С какво са свързани напразните очаквания на хората в Преспа според откъса?

- А) с освобождението
- Б) с новата църква
- В) с порабването на децата
- Г) с промяната на реда

23. Като имате предвид посочения откъс от романа „Железният светилник“ от Димитър Талев, обяснете със свои думи в 1 – 2 изречения как се отразяват исторически значимите събития върху живота на семейство Глаушеви.

24. Свържете правилно цитат и художествено изразно средство:

А) <i>повехнаха и надеждите на поробените</i>	метафора
Б) <i>епохални завоевания</i>	метонимия
В) <i>Бащата печелеше хляба</i>	хипербола

25. Като имате предвид откъса от романа, напишете есе на тема:

~~Човекът между въодушевлението от смелите идеи и забравата на живота е робство~~
Темата за родното и чуждото (интерпретирана в "Железният светилник")
есе или ИС